

ovalna tlocrta na jugozap. strani te manje trokutaste zemljane uzvisine na sjeverozap. strani kompleksa. Izvorno su obje uzvisine bile opasane dvostrukim jarkom i zemljanim bedemom između njih. Uz sjev. rub veće uzvisine ostatci su manje pravokutne građevine sa zaobljenom apsidom, vrlo vjerojatno nekadašnje crkve.

LIT.: D. Vukičević-Samaržija, Tragovi srednjovjekovnih spomenika Slatine i okolice, u: *Slatina 1297.–1997.* (zbornik radova), Zagreb 1999.

HUSAIN – Novo Brdo,

gradište kraj istoimenoga naselja, 12 km sjeveroistočno od Kutine. Nema podataka o vremenu gradnje te utvrde. Njezini ostatci nalaze se na području koje je u kasnom srednjem vijeku bilo pod vlašću plemićke obitelji Roh od Deče (*Rohfy de Decha*). Sudeći prema pronađenim ulomcima keramike, utvrda je podignuta potkraj XV. ili poč. XVI. st. kao jedna u nizu protuosman. uporišta. Nakon što su Osmanlije tijekom 1540-ih osvojili Moslavinu, utvrda je najvjerojatnije bila napuštena. – Ostatci utvrde nalaze se na lokalitetu *Turčak*, kojim završava hrbat s triju strana strma brda, koje se nalazi na jugozap. ulazu u selo, oko 230 m istočno od osnovne škole. To je bila manja utvrda ovalna tlocrta, dimenzija 40 m × 50 m, od

koje se očuvala središnja zemljana uzvisina koja je s triju strana bila opasana dvostrukim zemljanim bedemima (nasipima) i obrambenim opkopom širine oko 10 m. Sa sjev. strane utvrda je bila zaštićena strmim padinama brda na kojem leži, dok se na zap. strani središnja uzvisina produžuje u 10 m dugačak ravnjak.

LIT.: A. Bobovec, Srednjovjekovni arheološki lokaliteti na području općina Kutina i Garešnica, *Muzejski vjesnik*, 14(1991); Ista, Tragom arheoloških nalazišta Moslavne, u: *Kutina, povijesno-kulturni pregled s identitetom sadašnjice* (zbornik radova), Kutina 2002; F. Škiljan, *Kulturno-historijski spomenici Moslavine i Kalničko-bilogorskog prigorja*, Zagreb 2011; T. Tkalčec, Rekognosciranje srednjovjekovnih gradišta na području bilogorskog kraja i Zapadne Slavonije 2011. g., *Annales Instituti Archaeologici*, 8(2012).

HVAR,

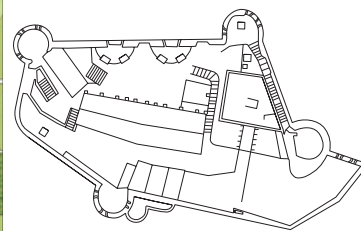
srednjovjekovni kaštel u istoimenome naselju na otoku Hvaru. Nalazi se na mjestu prapovijesne i kasnoantičke utvrde. Odluka o njegovoj gradnji donesena je 1278., a građen je između 1282. i 1292. U dokumentima se poslije javlja i pod imenima *Fortica* i od XVI. st. *Španjola*, u spomen na vojne inženjere koji su radili na njegovoj obnovi. Svoj današnji oblik stekao je prije 1551., kad je završena njegova temeljita obnova u duhu renesansnoga obrambenoga graditeljstva. U XVI. st.

posadu kaštela činili su zapovjednik i 12 vojnika, među kojima četiri topnika i jedan čuvar streljiva. Dana 19. VIII. 1571. kaštel je izdržao osman. napad pod zapovjedništvom Uluč-Alija, no 1579. teško je oštećen u eksploziji zbog udara munje u barutanu. Nastala šteta bila je popravljena tek poč. XVII. st. God. 1809. kaštel su minirali franc. policajci na čelu s pukovnikom Jakovom Celijem Cegom. Za austr. uprave nad Dalmacijom kaštel je popravljen i nadograđen. U vojne svrhe služio je sve do 1866., kad ga je nakon razoružanja otkupila hvarska općina. Danas se u njemu nalazi muzej. – Utvrda se nalazi na brdu koje se strmo uzdiže iznad luke i povijesne jezgre Hvara. Bila je stožerna točka obrane srednjovjekovne gradske jezgre, od koje se nizbrdo prema luci spuštaju bedemi te u obliku nepravilna trapeza još uvijek zatvaraju najstariji dio grada. Sama utvrda dugačak je i uzak kompleks nepravilna trapezasta tlocrta, dimenzija oko 114 m × 63 m, vrhom okrenutim u smjeru zapada. Izvorno je bila građena kao četverokutni kompleks s četirima ugaonim okruglim polukulama renesansno skošenih pročelja, a današnji oblik dobila je u XVI. st., kad je za njezinu obranu sa zap. strane dograđena snažna bastionska istaka ispunjena nabijenom zemljom, dok su sjeverna, istočna i juž. strana temeljito ojačane te proširene, čime su duž braništa dobivene velike topovske platforme.

HVAR, plan naselja, preuzeto iz: *Hrvatski povijesni atlas*, Zagreb 2018 (lijevo); tlocrt Fortice (desno)

Glavni ulaz u utvrdu nalazi se na sjev. strani. Prilazi mu se sa zapada, gdje je podignuta manja predutvrda. Drugi, manji ulaz u utvrdu nalazi se na juž. bedemu. U samoj utvrdi više je građevina, među kojima se ističe dugačka i uska zgrada nekadašnje austr. vojarne.

LIT.: L. Beritić, Obalna utvrđenja na našoj obali, u: *Pomorski zbornik (povodom 20-godišnjice dana mornarice i pomorstva Jugoslavije 1942–1962)*, 1, Zagreb 1962; N. Petrić, O gradu Hvaru u kasnoj antici, *Prilozi povijesti umjetnosti u Dalmaciji*, 20(1975); Isti, *Prilozi arheologiji kasnoantičkog grada Hvara*, ibid., 28(1989).